

Riaditeľ ako dirigent hudby a porozumenia

za PhDr. Ladislavom Kučerom, CSc. (1926-2020)

Slovenský jazykovedec a pedagóg PhDr. Ladislav Kučera, CSc. bol zakladateľom a 17 rokov riaditeľom Jedenásťročnej strednej školy v Moldave nad Bodvou (1954-1961), neskôr Strednej všeobecnovzdelávacej strednej školy a Základnej školy v Moldave nad Bodvou (1961-1971). Bol človekom s danosťou stmelovať a vytvárať kolektív, podieľal sa na kultúrnom živote i vzdelávacom procese v meste. V marci 2020 nás navždy opustil a tento rok by sa dožil jubilea 95 rokov, preto si pripomíname jeho osobnosť.

Narodil sa 22. mája 1926 v Banskej Štiavnici, kde ukončil Učiteľský ústav so špecializáciou: slovenský jazyk, ruský jazyk a hudobná výchova. V rokoch 1951-1954 študoval na Slovenskej univerzite v Bratislave slovenský a ruský jazyk, v rokoch 1955-1958 pokračoval v ďalšom štúdiu na Vysokej škole pedagogickej v Prešove v odbore slovenský jazyk. V roku 1968 získal na Univerzite Komenského v Bratislave titul PhDr. a v roku 1976 hodnosť CSc. za dizertáciu z teórie vyučovania slovenského jazyka.

Do povedomia obzvlášť na východnom Slovensku sa zapísal ako pedagóg. Po absolvovaní učiteľského ústavu pôsobil ako stredoškolský odborný učiteľ (Trebišov, Čajkov, Geča, Slanec, Janík a i.), založil a ako prvý riaditeľ viedol zmieňovanú Jedenásťročnú strednú školu v Moldave nad Bodvou (1954-1971). V rokoch 1971-1988 bol riaditeľom Gymnázia na Kováčskej ulici 28 v Košiciach, ktoré pod jeho vedením prešlo modernizáciou budovy a úspechmi svojich žiakov sa zaradilo medzi najlepšie v republike.

Pripomeňme si však jeho moldavské obdobie. Novozaložená škola začínala v provizórnych priestoroch, vyučovalo sa vo viacerých budovách, napríklad v kultúrnom dome, v bývalej banke, v zasadacej miestnosti MNV, v budove synagógy, v budove bývalého súdu či v súkromných priestoroch, napríklad u sklenára pána Vlčka či u pána Koleniča. Pre pedagógov bolo náročné zvládnuť každodenné presuny a vyučovanie v týchto „učebniach“. Po zriadení novej budovy sa už mohlo začať aj s rozvojom mimoškolských aktivít.

Ladislav Kučera sa ako dlhoročný riaditeľ ústretovo venoval študentom i pedagogickému kolektívu, viedol učiteľský divadelný súbor (ako režisér i herec), zmiešaný slovensko-maďarský učiteľský zbor či hasičský dychový orchester. Žiacky spevácky zbor zase úspešne viedla jeho manželka Mgr. Terézia Kučerová. V spomienkach pedagógov zostal ako riaditeľ, ktorý vytváral harmóniu a udržiaval dobré vzťahy v kolektíve. Také dobré, že pedagógovia chodili na spoločné výlety a aj prvá maturantka školy, Mgr. Magdaléna Tóthová

(rod. Tomková) sa stala neskôr sama členkou pedagogického zboru. Absolventom prvého maturitného ročníka školy bol aj prof. Ing. Jozef Semetko, DrSc. zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Spomedzi známych absolventov školy spomeňme ešte napríklad Ing. Istvána Zachariáša – dlhoročného primátora Moldavy nad Bodvou, poslanca a podpredsedu Košického samosprávneho kraja.

Ladislav Kučera sa ako riaditeľ staral aj o dobré slovensko-maďarské vzťahy v škole a v meste. Na žiadosť pedagógov umožnil vytvorenie tried s vyučovacím jazykom maďarským. Ako jazykovedec však vyučoval slovenský jazyk na takej kultivovanej úrovni, že jeho hodiny navštevovali radi aj maďarskí študenti, ktorí skladali maturitnú skúšku zo slovenského jazyka. Rovnako sa škola mohla pochváliť aj úspešnými študentami z nemeckých rodín z okolia Medzeva.

Pán riaditeľ Ladislav Kučera si v Moldave maďarčinu osvojil a zahrnul ju do svojho jazykovedného výskumu. Zo svojej praxe v Moldave napísal niekoľko článkov a štúdií, napríklad: *Poznámky k vyučovaniu slovenčiny na školách s vyučovacím jazykom maďarským*. In: Slovenský jazyk a literatúra v škole, 8, 1962; *Ako naučiť maďarských žiakov rod a číslo podstatných mien*. In: Slovenský jazyk a literatúra v škole, 9, 1962/63 alebo *O zápore v slovenčine a v maďarčine*. In: *Z konfrontácie maďarčiny a slovenčiny*. Red. F. Sima. Bratislava, SPN, 1977.

L. Kučera pôsobil neskôr aj ako riaditeľ Jazykovej školy na Kováčskej ulici v Košiciach. Z jeho vysokoškolského pôsobenia spomeňme vyučovanie slovenského jazyka, rétoriky a pedagogiky na viacerých fakultách Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach. V rokoch 1960-1987 pôsobil ako odborný poradca Odboru školstva pre vyučovanie slovenského jazyka, v rokoch 1974-1986 ako člen umeleckej rady Štátneho divadla v Košiciach.

Jeho jazykovedná činnosť zahŕňala množstvo článkov i samostatné publikácie a skriptá: *Všestranné jazykové rozborov slovenčiny* (1968), *Druhy jazykových rozborov slovenčiny* (1971), *O príčinách slabšej pripravenosti žiakov zo slovenského jazyka* (1975), *Zdokonaľujme sa v spisovnej slovenčine – pre osvetových pracovníkov a učiteľov* (1980), *Rétorika I. – príručka pre poslucháčov Právnickej fakulty UPJŠ* (1983), *Rétorika II. – príručka pre poslucháčov Právnickej fakulty UPJŠ* (1986), *Výslovnosť desiatich európskych jazykov* (1995). Venoval sa vybraným problémom slovenskej ortografie a morfológie, rétorike, fonetike, bol dlhoročným autorom rubriky *Kultúra rodnej reči* vo Východoslovenských novinách.

Roku 1961 bol vyznamenaný titulom Vzorný učiteľ a ďalšími oceneniami. Pri príležitosti jubilea 90 rokov mu bola roku 2016 udelená Cena mesta Košice a Čestná cena predsedu Košického samosprávneho kraja. V ostatných rokoch ho ocenila medailou taktiež Matica slovenská a mesto Moldava nad Bodvou.

Ladislav Kučera je príkladom toho, že riaditeľ môže byť dirigentom aj doslova: nielen dirigentom školy a dirigentom hudobných telies, ale aj dirigentom harmónie, ktorá prevláda v školskom prostredí. Ďakujeme za jeho dielo, ktoré po sebe v Moldave zanechal!

Katarína Džunková

Z vystúpenia učiteľského speváckeho zboru. Spomeňme aspoň niekoľko mien. Zľava dole pedagógovia: Madarászová, Gálová, K. Müllerová, H. Müllerová, Brašková, Kučerová, Rojková. Zľava hore pedagógovia: Nagy, Szomorai, Kováč, Tóth Kováčová.

Zľava učiteľky: Brašková, Kučerová, Weissová, Ivanišová.

Pedagógovia školy na výlete: Benkö, Redvai, Kučera, Balga, Šofranko, Bachman, Szombaty.

PhDr. L. Kučera, CSc. ako herec v ochotníckom divadle.

Pedagógovia zhora: Balga, Baurnebl, Szomorai, Tomášik, Bachman, Bojko, Čontoš, Tkáč, (nepodarilo sa určiť).

Stredný rad: Jancová, Weissová, (nepodarilo sa určiť), Prokeinová, Rojková, Piljan, Kučerová, Tóthová, Filušová, Müllerová, (nepodarilo sa určiť).

Dolný rad: Roobová, Huťka, Čížková, Kučera, Korandová, Kováč, Michalovská, Tóth.

Žiaci na konci školského roka 1957/1958 v priestoroch starej budovy s riaditeľom Kučerom a učiteľom Huťkom. V pozadí nová budova ZDŠ a SVŠ.

Riaditeľ L. Kučera a žiaci futbalový klub v priestoroch starej školy.

Pedagógovia na výlete v Jasove. Zľava: školník Vályi, pedagógovia Brašková, Michalovská, Bojko, Bojková, (nepodarilo sa určiť), Kučerová, dcéra T. Kučerová, Kučera, Kováč, Balga.

Pedagogický zbor z roku 1969. Zľava dole: Vasiľová, (nepodarilo sa určiť), Kováč, Kučera, Korandová, Vavříková, Pipíšová. Zľava hore: Bojko, Sarlós, (nepodarilo sa určiť), Rédvai, Balga.

Ľaturantská rozlúčka. Zľava maturantky: Jasaňová, Fazekašová, Džmurová, Kučera, Švábová, Džudžiová, Štovčíková.

Odovzdávanie maturitných stužiek v roku 1969. Zľava maturant A. Kučera, v bielom K. Kováčová, pedagógovia Rédvai a Kučera.

Riaditeľ PhDr. L. Kučera, CSc. diriguje hasičský dychový orchester.